

Hippocrates Chymicus. 107
pibus, simplici lacte, quo-
rum tamen vrina acido & alcali
non caret, & licet in salis for-
ma concreti, non tamen granu-
latur, vt sal marinum; sed in
cubi forma, neque in igne con-
stans, verum alcali leui calore de-
ferit acidum, vt experientia de-
clarat.

*Nunc unde digressus, ad mecha-
nicam demonstrationem al-
calium redeo.*

C A P V T X V I.

O Stendi ex sudore alcali eli-
ciendi modum, sic & ex
vrina, ex sanguine, ex carnibus
omnium animalium; dixi etiam
quod alcali, non solum in sto-
macho, cum acido in salsum vo-
latile mutatur, sed etiam in om-
nibus ventriculis, quorum nu-
merum multiplicem indicat Hip-
pocr. ^a, & quando istud salsum,

^a Lib. de ar-
te.

*de Hip. de
diaca.*

pensum suum perfecit, tunc simul cum dissidente b aut pugnante, id est, cum excremento vinctuoso transpirat, & in elementa abripitur, sicut contingit omnibus sublunaribus, quod & in fixo sale tartari & oleo ostendi, & post hac etiam luculentius, nec non de sapone artificiali, quæ post eius perfectionem in aquam & terram, postquam vsui inserviuit, redibit; quæ tamen transpiratio, & in orbem revocatio exemplis manifestius apparebit.

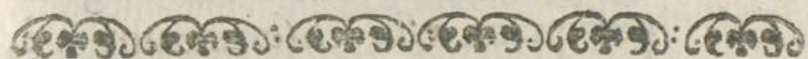
*Vitriolum
separat alcali
ab acido.*

Bibat vel leuiter gustet quisquam, tantillum vitrioli martis, illico nigrescit eius lingua, quæ vestita videtur instar holoserici, cuius pori semper turgent, exhalationibus occultè salis, quæ vel cum saliuâ miscentur, vel in auras capiuntur. Quam primum itaque vitrioli martis aciditas, occultum alcali in saliuâ percipit, ictu celerius colcotar separatur, quod linguæ adhæret, eamque nigricantem reddit.

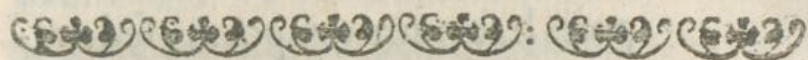
Ne

Ne autem credas me hinc fabulas narrare, en accedo rursus ad ocularem demonstrationem.

Dissolue vitriolum martis, in aqua limpida, in claram solutionem guttatim stilla Alkali fixum tartari, id est, liquorem tartari, tunc colcotar cadit obscure viridescens.

Al- ca- li.	{	Chelidonia.	} præci- pitat vitrio- lum martis solutū	{	Flavi coloris.
		Lauendula.			Viridis.
		Absinthij.			Citrinantis.
		Rorismarini.			Obscurioris.
		Urinae volatilis.			Obscurius sale tartari.
		Sudoris.			Virid-obcuri.
		Sanguinis.			Clarioris.
Viperini.	Obscurioris.				

Sal stipitum fabarum, in flavedinem illud conturbat, post unius horæ quietem, ochram ex imo eleuat.

Sal commune, vt perfectif.

simus salium, miscetur cum vitriolo, sic & Mercurius sublimatus, est enim sal artificialis; ut & acida quæque vitriolum non præcipitant.

Sola itaque alcalia vitriolum in nigrum tendens, præcipitant in fundum; fixa tamen non reperiuntur in animali viuenti, erunt itaque volatilia; hæcque indefinenter cum acido ligata postquam vsui inseruierunt, è nobis exhalant, atque transpirant cum acido sub falso sapore occulto, quod clarius apparebit.

Quamdiu vivitur, hominis totum corpus est expirabile & conspirabile, idque primus notauit Hippocrates, & quicquid expirat, est occultè falsum, illud autem non solum ad externum corporis habitum evaporat, sed maior pars ad intestina prolabitur, quod sic probatur.

Bibito vitriolum martis solum in aqua, & videbis alui excrementa, tincta vel nigra, vel viridia, eodem modo ab in-

Hippocrates Chymicus. III
terno alcali præcipitata, vt in
tabella iam mechanicè ostendi:
sed in externo corporis habitu,
vitriolum solutum non præci-
pitatur ab effluvijs salis; ad in-
testina itaque erit maior conflu-
xus.

Sic neque vrina tingitur ni-
gra, colcotar enim præcipitatur
priusquam liquor ad mesaraïca
rapiatur, ita vt necessariò in in-
testinis permanere debeat.

Si itaque ad intestina con-
fluat excrementorum maxima
pars, à natura in exilium prof-
cripta, illud quandoque per er-
rorem à coagulationum vinculis,
in locis indebitis detinetur, vel
vt cum Fernelio loquar, in pri-
ma corporis regione: necesse est
omniò, vt medicamento sol-
uente, ad exitum promoueatur:
quare non mihi videtur omne
solutiuum medicamentum in
morbis reprobandum, vel ab-
dicandum, vt quidam existima-
runt; *neque ad conualescentiam,*
vt credit & practicat medico-

*Purgantia
ad conuale-
scentiam
non satis ef-
se dōser.
Hipp.*

tum maior pars ; *solutinij satis sunt* : vt docet Hippocrates libro de arte.

Sed quaeritur , quare fontes aciduli ferrum ferentes non nigricantem linguam reddunt, sicut alui excrementa ? id contingit ex eo quod spiritus acidus naturalis rodens venam ferri immaturi , aqua mixtus non saturatur , sed praevalet in composito: potatur autem fons in ipsa rofionis actione , tunc non datur spacium praecipitationis in lingua ; sed quam primùm grata aciditas in stomachum arripitur, tunc cadit colcotar , vel praecipitatur ab alcali , quod ad ferrum solutum confluit , vnus facultatis defectu , & alterius excessu , & quicquid mucilaginis in illa coagulatione apprehenderunt, in earum naturam constringerunt , sicut in calculi concretionem , vt & in calce dissoluta, rudi exemplo , Hippocr. auctoritate supra ostendi : istud coagulum à medicis oppilatio appellatur.

*Oppilatio
quid,*

Hippocrates Chymicus. 113
tur; excedat nunc in isto vel
acidum vel alcali, modo stoma-
chus non repugnet, qui omni-
bus actionibus præest, ut docet
Hippocr. *¶* aut acidulæ locum
atingunt (quæ diaphragma non
transcendunt, quod notandum)
illud sine dubio destruunt.

*a lib. de huius
moribus.*

Dixi quod acidulæ sint potan-
dæ, in ipsa rostonis actione, id
est, hauriendæ sunt aquæ, ab ip-
so viuitico fonte, nam si paulu-
lùm defluerint, tunc actio ces-
sat, spiritus acidus à ferro im-
maturo absumptus fatiscit, &
cum soluto præcipitatur in o-
chram, quæ non nigrum (cum
alcali enim non est præcipitatum)
sed flavescentem fundum exhi-
bet, sicut omni vitriolo ferrum
ferenti contingit.

Medicus canonicæ sectæ liti-
gandi instrumentis ab Aristotele
diues, Nobili huius vrbs Patri-
cio, paucis abhinc annis Hypo-
chondriaco, apportari curabat
fontem ferri venam, ex agro
Tridentino, qui spiritum roden-

*Vene-
tiarum.*

tem expirare timens, iussit fontem impleri vitreis lagenis longo collo, ac oleum superaddi, atque cerâ osculum obserare, & desuper vesicâ ligari; gaudens, quòd subtili argumentatione, fontis spiritum incarcerare didicerat, quem ut spiritum vini considerabat. His tamen hominibus, Deo sic permittente, confidimus vitam, fortunam, uxorem, liberos & familiam; licet medicinæ instrumenta ignoscant! Hinc audax, at ingeniosus Van-Helmont, exclamare non metuit *a*. Rarum esse medicum in Europa!) Hic namque, si in Hippocratica verâ scholâ fuisset versatus, & naturæ librum euoluisset, non se tam turpiter dedisset: ut *Medecina omnium artium nobilissima*, *b* iam iam estimaretur vilissima: cognouisset, inquam, acidum non expirare, sed ab actione in ferrum tandem deficere; tunc enim non exhalat, sed in forma fecis, ambo fundum petunt, quam ochram

a Tract. car-
tari delira-
menta.

b Hip. de le-
te.

Hippocrates Chymicus. II
appellant. Non satis quoque mi-
rari possum ostentatorum quo-
rundam garrulorum nugas, qui
fontem distillare, & ex fundo
hariolari eadem stupiditate pro-
mittunt. Sic diuites dimittuntur
inanes.

Spadana est multò acidior, &
licet roserit venam ferri, illi su-
perest tamen quædam aciditas,
propterea conduci se aliorsum
permittit.

Huius fontis fama percelebris,
ante decennium circiter, Nobi-
bilem Vicentinum mouebat, ut
curiosè fontis naturam, propriæ
sanitatis causâ perquireret; cui
breuiter proprietates eius, &
quibusnam morbis conduceret,
descripsi. Tunc temporis cum
Serenissimo Georgio Guilielmo,
Duce Brunsvico-Luneburgensi;
dehinc iter in Germaniam infe-
riorem institui. Nobilis verò
domum reuersus, fortè retulit
ciuitatis medico, ea quæ de fon-
te dixeram. Hic longam exara-
bat epistolam in forma consilij.

ad Clarissimum ac Præstantissimum virum dominum Theodorum Konerdingium, doctissimum Ducis Archiatrum, quam tamen apertam direxit ad manus ipsius Ducis, ac huius in margine positum ita videbatur nomen meum, vt intuenti statim se offerret: quam legens Dux, indignatus huius iniquæ cretæ me euocauit (laudatque Galenus cymoliam) Nostin' inquit, huiusce scriptorem? Quod cum negauissem, bonum inquit omen, quod à vulgo contemneris, & conuitijs laceraris: Legito inquit, ac porrige Domino Konerdingio, vt & illi scriptor innotescat. Incomparabilis Princeps, calumniatori aures non præbuit, sed quasi nunquam legisset, se gessit. Totum autem folium, nil nisi conuitia & calumnias continebat, inique accusabat, quod nouam Philosophiam introduce-rem; quæ tamen omnia cum nil aliud nisi malignum animum, & stupidam ignorantiam manife-

Parum firmamenti & virium habet falsitas.

Semper præclari & sapientis hominis esse iudicauit, imperitorum calumnias magno animo parvisfacere.

Hippocrates Chymicus. 117

starent, redierunt ad ortum. Sed ad rem.

Quemadmodum vitriolum & aquæ omnes, quæ ferrum solutum continent, præcipitantur in nigrum fundum; sic & ipse spiritus vitrioli acidus, metalli liquamen retinet, ut ut rectificatus. Cui si affunditur alcali purissimum præcipitatur, non quidem in nigrum; sed in igne constans colcotar: ea propter qui hoc spiritu pro dentibus dealbandis utuntur, valdè decipiuntur: roborat quidem gingiuas, sed dentes inficit tenacissimâ flauedine, sicut vitriolum ipsum hos nigricantes reddit; indefinenter enim ac necessariò aliquid è nobis exhalat madoris specie, alcali repletum; quod etiam circa dentium alueolos colcotar ex spiritu dicto præcipitat, quod dentibus adhæret, & flauos reddit.

Spiritus vitrioli dentes tingit flauos.

